

☞ szegény ember és a róka

Volt egyszer egy szegény ember. Ennek a szegény embernek két ökröcskéje s egy kicsi szántóföldje volt minden gazdagsága. Ez a föld is messze, kint az erdő szélén volt, mikor termett gabonát, mikor nem. Elmegy egyszer a szegény ember szántani, s amint szántogat, valami szörnyű ordítást meg keserves vinnyogást hall. Beszalad az erdőbe, hadd lássa, mi van ott. Hát uramteremtőm, még ilyet se látott világon való életében: egy lompos medve verekedett egy kicsi nyulacskával. Nagyot kacagott a szegény ember, hogy kacagásától zengett az erdő. - No - mondá a szegény ember -, kenyerem javát megettem, de ilyet sem láttam, hogy a medve a nyúlal verekedjék. Hej, szörnyű haragra lobbant a medve. Azt mondta a szegény embernek: - Megállj, te hitvány féreg, azért, hogy kikacagtál, megölöm mind a két ökrödet, megöllek téged is! Bezzeg a szegény embernek elment a kedve a kacagástól. Könyörgött a medvének, csak estig ne bántsa, estére megszántja a földjét, beveti búzával, legalább maradjon valami a gyermekeinek. - Jól van - mondta a medve -, meghagyom az életedet estig, csak eredj szántani. Visszament a szegény ember az ekéhez, de majd felvetette a nagy búbánat, olyan szomorú volt, mint a háromnapos esős idő. Történetesen arra vetődik egy róka, köszönti a szegény embert, s kérdi: - Miért búsulsz, földi? - Haj, ne is kérdezd, róka koma, nagy az én bánatom! Mikor a szántást elvégzem, idejön a medve, s megöl engem is, az ökreimet is. Mondja a róka: - No, azért ne ereszd búnak a fejedet, majd segíték én rajtad, hanem aztán mit fizetsz? - Hát, én mit tudjak fizetni - kesergett a szegény ember -, mikor semmim sincs az égvilágán. - Na, de mégiscsak van valamid - mondja a róka -, ahol van ökör, van ott tyúk is, kakas is. "Az ám - gondolja magában a szegény ember -, van a feleségemnek kilenc tyúkjá s egy kakasa, azt a rókának ígérem." Egyszeriben kezet csaptak, megegyeznek, hogy a szegény ember kilenc tyúkot s egy kakast ad a rókának, ha megmenti az életét. Azt mondja most a róka: - Hallgass ide, szegény ember! Én elbújok egy bokor mögé, s mikor jó a medve, kürtölök. A medve megijed, azt hiszi, hogy vadászok jönnek, még ő kér téged, hogy rejtse el valahová. De míg estére kerekednék az idő, hozok én neked egy szeneszsákot a szénégetőktől, s abba a medvét belebújtatod. Akkor én előjövök a bokor mögül, s kérdelem tőled: "Mi van abban a zsákban, te szegény ember?" Mondjad, hogy szenes tőke. "De már azt nem hiszem", mondom én. "No, ha nem hiszed, mindjárt elhiszed", mondjad te, s vágj a fejszéddel, ahogy csak tudsz, olyan erővel a medve fejéhez. Azzal a róka elszaladt, s egy óra sem telt belé, hozott egy szeneszsákot a szegény embernek, aztán elbújt a bokor mögé, s várta a medvét. Hát amikor a szegény ember elvégezte a szántást, jött csakugyan a medve, s messziről morogta: - No, szegény ember, most vége az életednek. De bezzeg egyszeriben inába szállott a bátorsága, mert a róka a bokor mögül elkezdett kürtölni. - Jaj, jaj, szegény ember, nem bántlak, csak bújtass el valahová! - Én nem tudom - mondja a szegény ember -, hová bújtassalak, hacsak ebbe a szeneszsákba be nem bújssz. - Ó, de jó - mondta a medve -, itt nem találnak meg a vadászok. Hirtelen belebújt a szeneszsákba, a szegény ember bekötötte a zsák száját, akkor jött a róka, s úgy, ahogy megegyeztek, kérdezte, mi van a zsákban. A róka nem hitte, a szegény ember pedig fogta a fejszét - úgy rácsapott a szenes tőkére, akarom mondani a medve fejére, hogy egyszeriben szörnyethalt. - No, te szegény ember - mondotta a róka -, megmentettem az életedet, ne felejtse el, hogy mit ígértél. Holnap elmegyek a kilenc tyúkért meg a kakasért. - Csak gyere,

róka koma, gyere - mondotta a szegény ember. Gondolta magában, hiszen ha neked van eszed, van nekem is, tanultam tőled valamit. Hazamegy a szegény ember, vacsorázik, lefekszik, de jó hajnalban, mikor a kakas elkezdett kukorékolni, már jött a róka, kopogtatott az ajtón. - Itt vagyok, szegény ember, eljöttem a kilenc tyúkért s egy kakasért. - Várj csak, komám, várj - kiáltott a szegény ember -, egyszeriben felöltözöm! De esziben sem volt, hogy felöltözzék, hevert tovább az ágyban, s egyszerre csak elkezdett csaholni, mint egy kopó. Bekiált a róka: - Talán bizony kopó van nálad, szegény ember?! - Jaj, lelkem, komám, én nem tudom honnét, honnét nem, két kopó az este besompolygott a szobámba, s most nem bírok velük, megszagoltak téged, s reád akarnak törni. Megijedt a róka, bekiáltott: - Csak addig tartsd vissza, míg elszaladok! Bezzeg nem kellett neki sem tyúk, sem kakas, szaladott, mintha szemét vették volna ki, árkon-bokron keresztül. Még talán most is szalad. Itt a vége, fuss el véle!